

Onderzoek in stappen

Verslagonderdeel	FASE 1 Voorbereiding	FASE 2 Uitvoering	FASE 3 Rapportage / afronding
1. Titelpagina	Alleen een formele titelpagina is nodig.	Titelpagina bijwerken.	Nette titelpagina heeft waarschijnlijk nu pas echt zin. Is er ook een ondertitel nodig?
2. Inhoudsopgave	Je zou vast een opzet voor de inhoudsopgave kunnen maken	Waarschijnlijk moet je bij versie 2 van het verslag de inhoudsopgave bijwerken	Vergeet niet het definitief bij te werken
3. Inleiding			De lezer moet een beeld krijgen waar het onderzoek over gaat.
4. Theorie	Je moet je zelf inlezen in de theorie, zodat je de onderzoeksvraag kunt formuleren. Let op woorden die vaak terugkomen. Let ook op het afbakenen van het onderwerp.		
5. Onderzoeksvraag	Formuleren onderzoeksvraag . Onderzoeksvraag moet gebaseerd zijn op de theorie. Is de vraag te beantwoorden?	Bijstellen onderzoeksvraag? Onderzoeksvraag moet gebaseerd zijn op de theorie.	Definitief vastleggen van de onderzoeksvraag
6. Deelvragen	Leid 3 tot 6 deelvragen af van de onderzoeksvraag.	Deelvragen zijn concreter dan de onderzoeksvraag. Bijstellen deelvragen?	Definitief vastleggen van de deelvragen
7. Hypothese	Wat verwacht je als antwoord op de onderzoeksvraag? Dat schrijf je op als hypothese . Wel gebaseerd op de theorie.	Bijstellen hypothese? Alleen als de onderzoeksvraag ingrijpend gewijzigd is.	
8. Methode van onderzoek	In de methode van onderzoek beschrijf je wat je aanpak wordt met een tijdsplanning	Leidt de aanpak tot het gewenste resultaat? Indien nodig stel je aanpak bij. Actualiseer de tijdsplanning.	
9. Onderzoek (resultaten)	Je houdt een onderzoek met behulp van literatuur / enquête / interview / experiment. Let op uitvoerbaarheid en betrouwbaarheid. Wat is de concrete opzet?	Heb je voldoende bronnen geraadpleegd voor je theoretisch deel van het onderzoek? Heb je voldoende gegevens verzameld voor het praktische deel ?	Beschrijving van het onderzoek, waarbij je ook gebruik maakt van tabellen / grafieken. Verwerk je resultaten zodanig in de tekst en tabellen /grafieken, dat de lezer als het ware vanuit de resultaten een antwoord kan geven op de onderzoeksvraag.
10. Discussie (reflectie)	Kan je van te voren inschatten wat minder sterk is in je onderzoek? Is het zinvol om je onderzoek aan te passen?	Bekijk voortdurend kritisch je manier van onderzoeken en hoe je de resultaten meet.	Evalueer de kwaliteit van je onderzoek en resultaten.
11. Conclusie		Geef op deelvragen (die 'klaar' zijn) alvast een conclusie op basis van de theorie.	Geef op basis van je theorie, hypothese en resultaten een conclusie , dus een antwoord op je onderzoeksvraag. Geef geen nieuwe informatie.
12. Begrippenlijst	Aanstrepen van belangrijke begrippen	Uitwerken van belangrijke begrippen.	Nette afwerking in begrippenlijst .
13. Bronnenlijst	Houd vanaf het begin goed bij waar je informatie vandaan komt.	Zorg tijdens het schrijven van de tekst voor een goede bronvermelding in APA-notatie	Nette verantwoording in verslag in definitieve bronnenlijst

Titelpagina - formeel

Uitleg

Op een formele voorkant zet je de informatie die minimaal nodig is het werkstuk te kunnen herkennen:

- Welk soort opdracht het is
- Voor welk vak
- De titel
- De namen van de leerlingen
- De naam van de docent
- Het inlevermoment

Voorbeeld

Praktische Opdracht

Beoordelingsmoment 1

Economie

Onderzoek

Titel	De actualiteit
Namen	Leer Ling en Stu Dent
Docent	D.O. Cent
Datum	12 november 2012

Titelpagina - definitief

Uitleg

Bij het definitief inleveren is het wel netjes de voorkant te verfraaien met een plaatje. Pas er echter voor op dat de voorkant geen lappendeken wordt van plaatjes die eigenlijk weinig met je werkstuk te maken hebben.

Uiteraard moeten die dingen er op staan waaraan het werkstuk te herkennen is:

- Welk soort opdracht het is
- Voor welk vak
- De titel
- De namen van de leerlingen
- De naam van de docent
- Het inlevermoment

Voorbeeld

Praktische Opdracht

Beoordelingsmoment 3

ECONOMIE

onderzoek

De actualiteit
'Waarom een Grexit onvermijdelijk is'

Namen
Docent
Datum

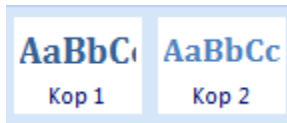
Leer Ling en Stu Dent
D.O. Cent
12 november 2015

Inhoudsopgave – de opzet

Uitleg

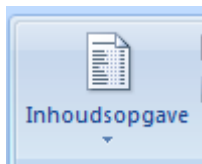
Een inhoudsopgave heeft alleen zin in een verslag van een wat grotere omvang. Bij een verslag van 2 à 3 kantjes zie je in een oogopslag waar alles staat, dus is het niet nodig.

In Word kun je heel handig een auto-inhoudsopgave maken. Je moet dan wel de kopjes van de hoofdstukken een opmaak geven die als 'kopjes' herkend worden. Dat doe je met de knoppen in de menubalk onder het tabblad Start.

Kop 1 zou je kunnen gebruiken voor de hoofdstukken en kop 2 voor de paragrafen.

Wanneer je daarna op het tabblad Verwijzingen kiest voor de knop Inhoudsopgave kun je op de gewenste plek in je verslag de inhoudsopgave in de gewenste opmaak weer laten geven.

Voorbeeld

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Theorie	3
De werking van de valutamarkt	3
De voordelen van een monetaire unie	3
Probleemstelling	4
Deelvragen	4
Hypothese	5
Bronnenlijst	6
Logboek	7

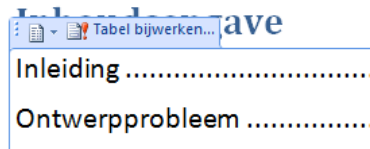
Inhoudsopgave - bijwerken

Uitleg

Wanneer je na verloop van tijd de volgende versie van je verslag inlevert, moet je natuurlijk wel de inhoudsopgave bijwerken.

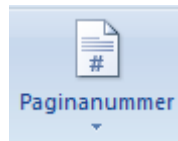
Controleer eerst nog even of je elk kopje je juiste opmaak hebt gegeven en ga dan naar de inhoudsopgave.

Wanneer je op het woord Inhoudsopgave in de tekst klikt, verschijnt het volgende in beeld:

Wanneer je klikt op Tabel bijwerken, past Word de inhoudsopgave automatisch aan. Ook veranderingen in titels van vorige hoofdstukken worden verwerkt.

Vergeet het niet om paginanummers aan je verslag toe te voegen, anders heeft een inhoudsopgave niet zoveel zin. De knop daarvoor vind je op het tabblad Invoegen.

Voorbeeld

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Theorie	3
De werking van de valutamarkt	3
De gevolgen van een devaluatie op de betalingsbalans	4
De voordelen van een monetaire unie	5
Probleemstelling	7
Deelvragen	7
Hypothese	8
Onderzoek	9
Begrippenlijst	12
Bronnenlijst	13
Logboek	14

Inleiding

Uitleg

Een inleiding richt de lezer op je onderzoek dat je gedaan hebt. Hoe ben je er toe gekomen en waar gaat het over?

Beschrijf hoe je tot je keuze bent gekomen.

- Wat je gedaan hebt
- Welke keuzes je gemaakt hebt
- Waarom je die keuzes hebt gemaakt.
- Wat het thema of onderwerp is.
- Wat je gaat onderzoeken en waarom.

De lezer moet een beeld krijgen waar het onderzoek over gaat.

Eigenlijk laat je de lezer meebeleven hoe je tot de afbakening bent gekomen en waarom.

Voorbeeld

Vrijwel elke dag staat er wel nieuws in de krant over Griekenland. Hebben ze weer meer geld nodig van de eurolanden? Hoever zijn ze met het op orde krijgen van de eigen overheidsfinanciën? Komt er nu wel of niet een Grexit, m.a.w. een uittreding van Griekenland uit de euro? Dit zijn vragen die vrijwel dagelijks gesteld en deels beantwoord worden. Wij vroegen ons af wat nu de beste route is voor Griekenland om uit de recessie te komen en bevrijd te worden van de te grote schuldenberg? Hoe krijgen ze weer een goede concurrentiepositie en hoeven ze niet langer steeds de hand op te houden richting de internationale gemeenschap.

Dit resulteerde in de volgende hoofdvraag:

In hoeverre is een Grexit de oplossing voor het Griekse schuldenvraagstuk?

We hebben eerst veel artikelen gelezen in de kranten en op discussiesites van economen. Zo kregen we een beeld van de problematiek waarin Griekenland verkeert en welke rol de andere eurolanden en internationale instellingen, zoals het IMF, spelen. Aan de hand hiervan hebben we een hoofdvraag en deelvragen bedacht.

In de gelezen artikelen kwamen we de oplossingen tegen die elke keer bedacht zijn, zoals het verlenen van noodleningen. Toch lijken dit steeds tijdelijke oplossingen. In hoofdstuk 1 geven we een beschrijving hiervan met de gevolgen. Onze eerste deelvraag is namelijk: wat is er gedaan tot november 2012 om Griekenland te redden van het faillissement en wat heeft dit opgeleverd?

Maar ook waren er personen die vonden dat de Grieken de euro moeten verlaten, zodat ze door een 'goedkopere' eigen munt hun concurrentiepositie kunnen verbeteren. In hoofdstuk 2 willen we dan ook de voor- en nadelen van een uittreding belichten. We geven dan het antwoord op de deelvraag: wat zijn de mogelijkheden en de gevolgen van een Grexit? We hebben daarvoor een interview gehouden met professor Johan Graafland van de Universiteit van Tilburg, die hier onderzoek naar gedaan heeft.

In hoofdstuk 3 gaan we na of er nog andere mogelijkheden zijn om Griekenland te redden, zoals het kwijtschelden van alle schulden en wat dat met zich meebrengt. Onze derde deelvraag is: bestaan er in het verleden soortgelijke situaties, dat landen een te grote schuldenlast hebben en zijn daar nog andere oplossingen gebruikt?

Tenslotte geven we een conclusie op de hoofdvraag.

Theorie

Uitleg

Voordat je een goede onderzoeksvraag kunt maken en gedurende het onderzoek antwoord daarop kunt vinden, moet je jezelf verdiepen in de theorie. Ga na welke begrippen, situaties, schema's, definities, verbanden, verklaringen, etc. in de bronnen worden genoemd over het onderwerp.

Als je met behulp van de theorie een onderzoeksvraag / probleemstelling en deelvragen hebt gemaakt, gebruik die dan ook om gericht informatie op te zoeken. De meeste leerlingen gaan direct via google zoeken en denken alles snel te kunnen vinden. Let op, dat valt heel erg tegen!

Het vinden van informatie:

1. Maak gebruik van gegeven titels, sites. Vergeet je eigen lesboeken niet.
2. Voor zoekmachines op wetenschappelijk gebied:
<http://scholar.google.nl>
3. Zoek boeken door gebruik te maken van de zoekinstructie mediatheek / bibliotheek.
4. Loop je vast? Vraag dan met je probleemstelling in de hand om hulp bij je docent, teamleider of andere docenten.

Voorbeeld

zoeken van informatie

Bij een onderzoek naar de schuldencrisis van Griekenland en een mogelijke uittreding uit de eurozone kunnen de volgende zoektermen je helpen:

Schuldencrisis
Monetaire unie
Wisselkoers
Depreciatie
Noodlening
IMF
Financiële markt
Obligaties
ECB

Ga dan ook echt de gevonden artikelen en boeken lezen. Dat is zeer belangrijk!!!

Afbakenen

Uitleg

Je moet gaan proberen het onderwerp in te perken. Het probleem is meestal niet dat je te weinig informatie kunt vinden, maar te veel. Je ziet door de bomen het bos niet meer. Dat risico loop je als het onderwerp te ruim is. Een veel gemaakte fout, is een te breed onderwerp kiezen.

fout	goed
de 'moderne media'	de berichtgeving in de Volkskrant over de dijkproblemen in de winter van 1995/96 vergeleken met die in de Gelderlander (of een andere regionale krant).
de geografie van Frankrijk	de betekenis van de TGV voor de stad Lille.
de Yerseke Moer	De spreiding van de grote ratelaar in de Yerseke Moer.

Voorbeeld

Iemand wil een onderzoek doen over de economische crisis. Dat woord heeft hij zo vaak gehoord tijdens de economie les. Maar dit is nog te breed.

Dus afbakenen:

Maar welke crisis moet dat zijn? De grote depressie uit de jaren dertig, de kredietcrisis die in 2008 begon in de VS, de bankencrisis waardoor bijvoorbeeld de ABN-AMRO werd opgekocht, de schulden crisis bij de Zuid-Europese landen, de crisis op de woningmarkt, ... ?

Hij kiest voor de kredietcrisis die begon in de VS.

Maar dat is ook nog te breed. Wat precies van die crisis? Anders volgt er een algemene beschrijving zonder diepgang.

Dus verder afbakenen en concreter maken:

In hoeverre is de kredietcrisis in 2008 in de VS ontstaan door het verkeerde beleid van de FED (centrale bank) in de tien jaar daarvoor?

Onderzoeksvraag

Uitleg

Het is van belang dat je weet wat voor soort onderzoeksvraag je maakt. Dit bepaalt mede hoe je het onderzoek opzet.

Een onderzoeksvraag heeft drie belangrijke functies:

1. Deze vraag dwingt tot gericht zoeken.
2. Deze vraag zorgt voor een 'rode draad' in het verhaal.
3. De onderzoeksvraag vraagt om een antwoord in het slot of dwingt tot zinvolle conclusies.

Voorbeeld

Er zijn verschillende soorten onderzoeksvragen:

1. Beschrijvende: je probeert een situatie te beschrijven.
 - Hoe is de spreiding van allochtonen over de wijken van Rotterdam?
 - Hoe is de spreiding van de grote ratelaar in de Yerseke Moer?
2. Vergelijkende: je probeert overeenkomsten of verschillen te ontdekken.
 - Wat zijn de verschillen tussen de spreiding van allochtonen over de wijken van Rotterdam en Amsterdam?
 - Wat zijn de verschillen tussen de spreiding van de grote ratelaar en melkkruid in de Yerseke Moer?
3. Verklarende: je gaat antwoord geven op de vragen:
 - Hoe komt het dat er verschillen zijn tussen de spreiding van allochtonen over de wijken van Rotterdam en Amsterdam?
 - Hoe komt het dat er verschillen zijn tussen de spreiding van de grote ratelaar en melkkruid in de Yerseke Moer?
4. Waardebepalende: je probeert een oordeel te formuleren.
 - Is het verantwoord dat de grondwaterstand in de Yerseke Moer wordt opgezet?
5. Ethische: je probeert antwoord te geven op een goed/ kwaad vraag bij een ethisch probleem
 - Is het goed of kwaad te besluiten tot abortus wanneer er sprake is van een levensbedreigende ziekte bij de moeder en er gekozen moet worden tussen moeder en kind?
6. Voorspellende: je gaat uitzoeken hoe 'het' in de toekomst zal zijn.
 - In hoeverre heeft grondwaterstand invloed op de spreiding van de grote ratelaar en melkkruid in de Yerseke Moer?
7. Probleemoplossende: je wilt voorstellen doen om een probleem (deels) op te lossen.
 - Heeft het opzetten van de grondwaterstand een positieve invloed op de tureluurpopulatie?

Deelvragen

Uitleg

De onderzoeksvraag is niet in enkele woorden te beantwoorden. Daarom is het nodig deze vraag op te splitsen in deelvragen. Elk antwoord op een deelvraag draagt zijn steentje bij aan het beantwoorden van de onderzoeksvraag.

Bedenk wat je allemaal moet weten om de onderzoeksvraag te beantwoorden. Als je hier moeite mee hebt, maak dan als hulpmiddel een 'woordweb': zet je onderwerp in het midden van een lege bladzijde en schrijf daaromheen allemaal woorden die je te binnenschieten (dankzij o.a. het inlezen in de theorie) als je aan het onderwerp denkt. De deelvragen helpen je niet alleen structuur aan te brengen in je onderzoek, maar ook in je verslag. Bovendien verkleinen deelvragen de kans dat je iets over het hoofd ziet.

Wat zijn goede deelvragen?

- Deelvragen moeten aan dezelfde eisen voldoen als de onderzoeksvraag.
- Ze moeten de onderzoeksvraag ondersteunen. Je moet geen deelvragen stellen die niet nodig zijn voor het beantwoorden van de onderzoeksvraag.
- Deelvragen zijn concreter dan de onderzoeksvraag.
- Ze moeten in een logische volgorde staan, zodat ze een lopend verhaal opleveren. Eerst beschrijvende, dan verklarende enz.
- Beperk je tot 3 – 6 deelvragen.

Voorbeeld

Onderzoeksvraag:

Als men kijkt naar de ruimte van de Europa zie je dat de gebieden verschillend zijn ingericht. Welke invloed heeft toerisme op de indeling van de ruimte?

Deelvragen:

- Welke oorzaken zijn er voor het ontstaan van het massatoerisme in de jaren '70 ?
- Hoe zijn toeristencentra over Europa verdeeld en waarom op die manier?
- Welke invloed heeft de verdeling van toeristencentra op de toeristische vervoersstromen tussen de Europese landen?
- Hoe kun je in Europese toeristencentra zien dat de toeristensector een impuls is voor economische vooruitgang in die gebieden?

Hypothese

Uitleg

Het streven is ook dat je aan de hand van de theorie komt tot een verwacht antwoord (de hypothese) op de onderzoeksvraag. Dat zal niet altijd lukken.

Mogelijk kun je aan de hand van vergelijkbare situaties tot een hypothese komen. Ook dat is niet altijd mogelijk. Het kan zelfs zo algemeen zijn dat je hooguit wat factoren weet te benoemen die mogelijk van invloed zijn.

Een hypothese is:

- Een voorlopig antwoord op de onderzoeksvraag
- Gebaseerd op de theorie

Voorbeeld

Onderzoeksvraag

In welke mate moet de stroommarkt worden geliberaliseerd?

Hypothese

De stroommarkt levert een goed dat tot de basisbehoeften behoort. Zonder elektriciteit wordt het hele maatschappelijke leven ontwricht, want winkels kunnen niet open, het openbaar vervoer komt grotendeels tot stilstand, e.d. Daarom is het niet goed in verband met de leveringszekerheid om de stroommarkt volledig in particuliere of zelfs in buitenlandse handen te geven. De overheid moet er in ieder geval voor zorgen, dat er een onafhankelijke beheerder is van de infrastructuur. Verder kan de overheid concurrentie toelaten tussen de leveranciers van elektriciteit, maar wel afspraken maken over de hoogte van de prijs en toezicht houden zodat kartelvorming niet plaatsvindt.

Methode van onderzoek - aanpak

Uitleg

In de aanpak beschrijf je wat je van plan bent om te gaan doen om de onderzoeksvraag (met de deelvragen) te beantwoorden.

In je aanpak moet je beschrijven:

1. Welke stappen je gaat zetten om tot een goed onderzoek te komen.
2. Waar je benodigde informatie vandaan denkt te gaan halen.
3. Van wie je allemaal hulp nodig denkt te hebben en op welke momenten.

Voorbeeld

Met behulp van een literatuurstudie over agrarische markten zijn we gekomen tot de volgende onderzoeksvraag:

In welke mate is biologisch boeren rendabel in Zeeland?

We willen de volgende stappen zetten om tot een beantwoording te komen:

1. We gaan verder zoeken op internet, de bibliotheek en de mediatheek naar boeken, artikelen, onderzoeken e.d. die gaan over biologisch boeren. Vakbladen (jaargang 2013) zoals 'De boerderij' en 'Ekoland' willen we ook proberen te pakken te krijgen. Waardevolle info nemen we op in het verslag.
2. Daarna stellen we interviewvragen op om boeren uit Zeeland, die deze landbouwmethode gebruiken, te ondervragen. We willen namelijk te weten komen tegen welke problemen zij in de praktijk aanlopen en welke kansen zij zien. De interviewvragen laten we controleren door onze docent.
3. Vervolgens zoeken we 2 adressen op voor de interviews, waarschijnlijk 1 op Tholen en 1 op Beveland. We moeten ons beperken, omdat afname van 2 interviews al een dag kost. Adressen proberen we te vinden via vakbladen, internet, of de ZLTO.
4. De interviews verwerken we in een apart hoofdstuk, aangevuld met onderbouwing die we vonden in de literatuur. Literatuur die de interviews weerspreekt nemen we ook op. Zo kunnen we tot een betere afweging komen over de toekomst van biologisch boeren.
5. Met de opgedane kennis willen we vragen opstellen voor een interview met een vertegenwoordiger van de ZLTO. Ook deze vragen laten we controleren. Via de ZLTO hopen we info te krijgen over de kansen en bedreigingen van biologisch boeren specifiek voor Zeeland. We confronteren de ZLTO ook met de praktijkverhalen van de boeren.
6.

Methode van onderzoek - planning

Uitleg

Bij een goede werkwijze hoort ook een planning. Wie zomaar in het wilde weg aan de slag gaat en niet vooruit kijkt naar het moment waarop het eindverslag moet worden ingeleverd, is niet verstandig bezig.

In een goede planning staan de volgende zaken:

1. De deeltaken die je beschreven hebt in de aanpak
2. De tijd die je daarvoor nodig denkt te hebben
3. Het moment waarop je die deeltaak denkt af te kunnen hebben
4. Wanneer je met meerdere personen werkt kunnen de taken verdeeld worden, waardoor je ervoor zorgt dat je efficiënt omgaat met je tijd, maar waaruit blijkt dat je op belangrijke momenten wel afstemming met elkaar hebt

Voorbeeld

Deeltaak	Verwachte tijd in uren	Gereed op	Door wie
Info zoeken internet e.d.	2	Week 36	Samen
Bezoek bibliotheek	1	Week 36	A
Vakbladen doornemen	2	Week 37	B
Relevante info structureren en in verslag zetten.	6	Week 37 – 38	Samen
Interviewvragen maken en controle	1,5	Week 39	Samen
Adressen zoeken en gesprekken afspreken	1	Week 40	B
Interviews afnemen.	7	Week 42 – 43	Samen

Onderzoek – *de start*

Uitleg

Een onderzoek bevat in de meeste gevallen een theoretisch deel en een praktisch deel.

Je informeert je over het onderwerp en legt daar verslag van. In het verlengde daarvan doe je een praktisch onderzoek.

In de startfase van het onderzoek ga je op zoek naar goede bronnen (zie dia Theorie – inlezen). Schat de waarde en betrouwbaarheid in van je bronnen (artikelen, boeken, kranten, enz.).

Verantwoord het gebruik van je bronnen, leg verbanden tussen de bronnen. Houd steeds de deelvragen voor ogen bij het gebruik en de selectie van je bronnen. Bedenk dat de beantwoording van al je deelvragen op een logische manier moet leiden tot een antwoord op je onderzoeksvraag. Orden de informatie die je uit de bronnen hebt gehaald door deze te koppelen aan de bijbehorende deelvragen.

Naast de start van het theoretische deel zet je nu de eerste stappen voor je praktische deel. Verzamel data door bijv. een enquête uit te zetten, een experiment te doen of deskundigen te interviewen.

In de beantwoording van de deelvragen overlappen theorie en praktijk elkaar wel. Je houdt die twee delen niet strikt gescheiden, maar legt juist verbanden.

Voorbeeld

Theoretisch onderzoek / literatuurstudie:

Onderzoek naar de schuldenproblematiek van Griekenland en mogelijke oplossingen.

Mogelijke bronnen zijn dan: sites van kranten (nrc.nl), discussiesites van economen (Mejudice.nl), boeken (de schuldenberg, Jaap van Duijn) en hoogleraren (Arnoud Bout, hoogleraar financiële markten, UVA). Let goed op de deskundigheid van de schrijvers.

Praktisch onderzoek:

Onderzoek naar het voorkomen van afval rond de school.

Mogelijke bronnen zijn dan: docenten, conciërges, schoolleiding, medeleerlingen, buurtbewoners.

Als je een steekproef gebruikt moet deze wel aselekt zijn. Bijvoorbeeld: Je gaat uiteraard niet alle docenten bevragen. Je wil een aselechte steekproef van 5 docenten nemen. In dat geval zou je alle docenten een nummer geven en dan 5 nummers trekken. Die vijf docenten zijn dan een aselechte steekproef.

Onderzoek – *theoretisch deel*

Uitleg

In deze fase verwerk je de verzamelde bronnen tot een lopende tekst. Je beantwoordt de deelvragen op deze manier: Leid de deelvraag in, zoom in op het deelonderwerp, benoem de vraag, geef antwoord op basis van bronnen, trek een conclusie en maak een verbinding met de volgende deelvraag.

In de lopende tekst verwijst je op een correcte manier naar de bronnen die je gebruikt. Je verantwoordt ook waarom je een bron gebruikt, waarom deze bron bijdraagt aan de beantwoording van je deelvragen en onderzoeksvraag.

Bedenk dat de informatie die je verzameld hebt, op een samenhangende manier moet worden verteld. Je moet daarom verbanden leggen tussen de bronnen die je gebruikt. Je trekt zelf ook conclusies en die beschrijf je.

Samenhang bewerkstellig je ook door voortdurend de hoofdlijn van je verhaal vast te houden. Je doel is namelijk een goede beantwoording van de onderzoeksvraag.

Leg ook verbanden tussen de hoofdstukken die je produceert. Laat zien dat je op een logische en consistente manier toewerkt naar de beantwoording van de onderzoeksvraag.

Voorbeeld

Hoofdstuk 3 Percepties van werkgevers over oudere werknemers

Werkgevers met positieve percepties (dat is zoals iemand iets ervaart en beoordeelt) over het ziekteverzuimrisico en de persoonlijke eigenschappen van oudere werknemers nemen vaker ouderen aan. In tegenstelling tot wat leidinggevenden denken, spelen percepties over looneisen amper een rol bij het aannemen van oudere sollicitanten.

3.1 Percepties van werkgevers en aannemekansen van ouderen

Spelen percepties die werkgevers van oudere werknemers hebben, een rol bij het aannamebeleid? Onder andere Van Dalen e.a. (2007) en Gelderblom e.a. (2011) hebben onderzoek gedaan naar deze percepties. Daarbij zijn percepties nog niet gerelateerd aan de positie van oudere sollicitanten. In het verleden is gevonden dat werkgevers ouderen minder productief vinden, minder creatief, dat ze vaker ziek zijn en dat ze vernieuwing in de weg staan. Wel denken werkgevers dat oudere werknemers loyaler, betrouwbaarder en klantgerichter zijn (Van Dalen e.a., 2007).

Onderzoek - *praktisch deel*

Uitleg

Voor het praktische deel van je onderzoek moet je data verzamelen. Je kunt dat doen door een enquête uit te zetten, een interview af te nemen, een experiment te doen en/of een instelling te bezoeken.

Verzamel gegevens uit meer bronnen, ten einde de betrouwbaarheid van de verzamelde data te vergroten.

Wat laat je zien van de ingewonnen data en waarom?

Het is meestal niet zinvol om alle verzamelde gegevens te vermelden. Het is van belang dat je alleen dat weergeeft wat relevant is voor de beantwoording van je onderzoeksvraag (en deelvragen). Geef je resultaten dus compact weer.

Meestal bestaat de presentatievorm van de ingewonnen data uit:

1. Tabellen
2. Grafieken
3. Beschrijving

Geef tabellen en grafieken een titel en nummer.

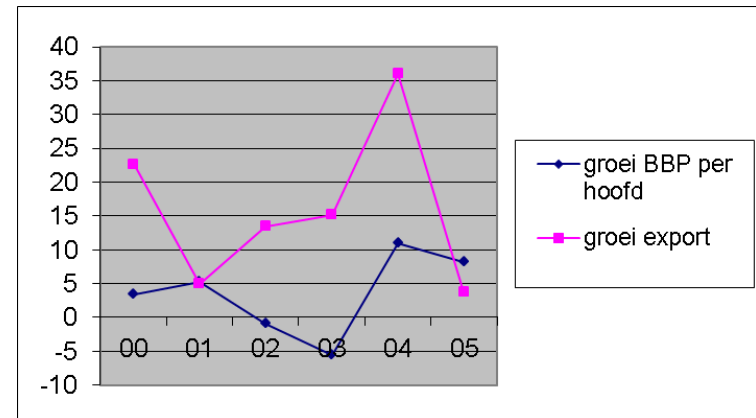
Voorzie tabellen e.d. van een duidelijke toelichting. Trek conclusies uit de gegevens die je hebt verzameld.

Vergelijk jouw resultaten, indien mogelijk, met wat in de literatuur over jouw onderwerp is geschreven. Trek daaruit ook conclusies en verantwoord je resultaten.

Voorbeeld

Toch blijkt het uit data van de Wereldbank dat investeringen vooral gefinancierd zijn met behulp van de exportverdiensten en maar een klein deel dankzij instroom van buitenlands kapitaal. Daarom wordt er nu een vergelijking gemaakt tussen de reële groei van het BBP per hoofd en de reële groei van de export in figuur 2.2.

Figuur 2.2: vergelijking reële groei per jaar van BBP per hoofd en export

Bron: Africa Development Indicator 2007, Wereldbank

Als investeringen vooral worden betaald met exportverdiensten en een in verhouding snellere stijging van de export (t.o.v. de groei van het BBP) de economische groei omhoog trekt, dan laten de cijfers een positief beeld zien. In de meeste jaren lag de groei van de export (met een piek van 36% in 2004) hoger dan die van het BBP per hoofd. Alleen in 2005 zat de export lager met 3,7%.

Discussie

Uitleg

Je geeft hier de **evaluatie** van je onderzoeksproces weer.

In de discussie kunnen afhankelijk van het onderzoek verschillende aspecten naar voren komen:

1. Reflectie op de methode van onderzoek. Hebben we de juiste aanpak en informatiebronnen gebruikt?
2. Beperkingen van het onderzoek die de geldigheid van de conclusies kunnen beïnvloeden.
3. Suggesties voor vervolgonderzoek:
 - a. Wat de volgende keer anders moet.
 - b. Wat ter aanvulling nog meer uitgezocht moet worden.
4. Reflectie op de manier van samenwerken.

Voorbeeld

We hebben onderzocht in welke mate biologisch boeren in Zeeland rendabel is.

We hebben vooral bruikbare informatie in de vakbladen en in de bibliotheek gevonden. Daardoor waren we goed geïnformeerd, voordat we interviews afnamen. De vragen voor de interviews hebben we laten controleren door onze begeleider en dat was ook nodig, want daardoor werden ze veel concreter.

Het afspreken van interviews moeten we voortaan eerder doen, want op korte termijn afspreken bleek lastig. Daardoor liep onze planning uit. Bij de ZLTO kregen we niet echt een expert te spreken, maar een medewerker die voor ons niet veel nieuwe zaken naar voren bracht. Voortaan moeten we van te voren onze wensen en vragen duidelijker verwoorden, zodat een organisatie intern op zoek kan gaan naar een geschikt persoon.

Omdat we maar 2 boeren hebben gesproken, is onze conclusie over wat er moet gebeuren om de kansen te benutten beperkt. Toch geeft het wel een denkrichting aan.

Voor vervolgonderzoek is het interessant om in het onderzoek de gemeenten en provincies er bij te betrekken. Wat zijn hun ideeën en mogelijkheden om boeren te ondersteunen en eventueel een landelijke lobby te starten.

Onze manier van samenwerken kwam eigenlijk pas goed op gang toen we ons plan van aanpak op papier hadden. We hebben elkaar daaraan proberen te houden. Bijstellingen in de planning kunnen we beter voortaan ook op papier zetten, want anders wordt er wel eens wat vergeten.

Conclusie

Uitleg

Een conclusie is een antwoord op de probleemstelling en deelvragen op basis van het onderzoek. De conclusie grijpt ook terug op de hypothese en geeft aan in hoeverre deze goed of fout is.

Let op de volgende punten:

- Geef overzicht van de voornaamste conclusies;
- Geef relatie van de conclusies met de besproken literatuur;
- Bespreking van conclusies die de hypothesen niet of onvoldoende bevestigen;
- In je conclusie geen nieuwe informatie gebruiken, maar baseren op de voorgaande hoofdstukken.

Voorbeeld

In hoeverre is de kredietcrisis in 2008 in de VS ontstaan door het verkeerde beleid van de FED (centrale bank) in de tien jaar daarvoor?

... één van de conclusies is dat de FED een veel te ruim geldbeleid heeft gevoerd in het begin van deze eeuw, waardoor de rente langdurig erg laag was. Door de lage rente konden consumenten makkelijk geld lenen, waardoor veel hypotheekleningen werden afgesloten. Er was toen te weinig oog voor de gevaren van een stijgende rente.

Daarnaast hebben hypotheekverstrekkers

Begrippen - aanstrepen

Uitleg

Wanneer je jezelf aan het inlezen bent, is het een goede gewoonte om begrippen aan te strepen die je niet direct begrijpt of waarvan je vermoedt dat ze voor een ander een probleem kunnen zijn.

Je hoeft niet direct uit te gaan zoeken wat die begrippen inhouden, dat kan later wel. Je moet zorgen dat bij het inlezen de vaart erin blijft.

Voorbeeld

Wanneer een land in een hoogconjunctuur is, ontstaat er bestedingsinflatie waardoor de prijzen, en dus de productie, stijgen. Hierdoor kan verhoogde groei leiden tot een oververhitting van de economie (overspanning), omdat de effectieve vraag groter is dan de productiecapaciteit van het land. Door onder andere bestedingsinflatie kan de hoogconjunctuur omslaan en begint de neergang naar een laagconjunctuur, een recessie. (Bron: Wikipedia)

Begrippen - uitwerken

Uitleg

Wanneer je vaststelt dat een begrip in de theorie opgenomen moet worden, ga je daarna uitzoeken wat ermee bedoeld wordt. Je werkt het begrip verder uit.

Je kunt ervoor kiezen begrippen uit te werken in de theorie of apart in een begrippenlijst. Wanneer je alle begrippen in de theorie uitlegt, zou je de begrippenlijst weg kunnen laten. Dat mag echter alleen wanneer je daarvoor van je docent toestemming hebt.

Een combinatie van die twee kan ook. Je maakt dan wel een begrippenlijst maar verwijst voor de definitie van het begrip naar de pagina waar je het begrip bespreekt.

Voorbeeld

Recessie

Recessie betekent letterlijk 'teruggang' of 'achteruitgang'. In de economie betekent dit dat de economische groei daalt en lager is dan gemiddeld. In de praktijk wordt meestal van een recessie gesproken als de groei van het bruto nationaal product gedurende twee of meer opeenvolgende kwartalen negatief is (Hebbink & Van Velthoven, 2003, p. 153). Wanneer de productie van een economie langdurig en sterk daalt, is er sprake van een depressie. In de conjunctuurbeweging van een economie is de recessie onderdeel van een laagconjunctuur. *(Bron: Wikipedia)*

Bronnenlijst – bronvermelding in tekst

Uitleg

Wanneer je verslag schrijft onderbouw je je argumentatie met inzichten en onderzoeksbevindingen uit de vakliteratuur. Je doet dit door:

1. Ideeën van anderen letterlijk over te nemen (citeren)
2. Ze in eigen woorden weer te geven (parafraseren en samenvatten)

In beide gevallen moet je heel nauwkeurig aangeven welke bronnen je gebruikt hebt. Daarmee geef je de auteurs de eer die hen toekomt, en maak je het de lezer mogelijk de juistheid van je beweringen na te gaan. Laat je na je bronnen te vermelden, of doe je dit op onzorgvuldige wijze, dan maak je je schuldig aan plagiaat.

Letterlijk citeren is dus niet verboden, maar wees wel duidelijk:

- Een citaat van minder dan 40 woorden wordt tussen aanhalingstekens geplaatst
- Bij een citaat van meer dan 40 woorden laat je de tekst inspringen

Bij elk citaat wordt er verwezen naar de pagina uit het boek of waar het citaat te lezen is en komt de informatie van een internetpagina dan geef je de paragraaf.

Voorbeeld

Citaat minder dan 40 woorden

Graafland e.a. (2012) merkt op waar het eigenlijke probleem zit: ‘Want Griekenland kent niet alleen een inflexibele arbeidsmarkt, maar ook andere problemen zoals corruptie, cliëntelisme, bureaucratie en een slechte belastingmoraal die de groeicapaciteit van het land beperken’ (p. 18).

Citaat meer dan 40 woorden

Maar wat is nu het voordeel van een Grexit?

Het belangrijkste voordeel is dat dit Griekenland in staat stelt om de nationale munt te devalueren en zo de concurrentiepositie van het land te versterken. Hierdoor zal de export en productie op middellange termijn toenemen en dit vormt de basis van verder herstel in de vorm van teruglopende overheidstekorten en schuld en toenemende buitenlandse investeringen (Graafland e.a., 2012, p. 55).

Parafraseren

De verschillen in de rentestanden weerspiegelen volgens de theorie de inschatting van de markt van de kans dat een overheidslening om die reden niet terug betaald wordt (Blundell-Wignall en Slovik, 2011).

Voor **tabellen, figuren en foto's** gelden weer andere regels. Vraag er je docent naar

Bronnenlijst – APA-notatie

Uitleg

Binnen verschillende wetenschappelijke disciplines worden verschillende systemen voor bronvermelding (citatiestijlen) gebruikt. Een citatiestijl die gangbaar is in de psychologie – en in toenemende mate in de overige wetenschappen – is die van de American Psychological Association (APA).

Bronvermelding in APA-stijl houdt in dat in de lopende tekst naar een bron wordt verwezen met vermelding van auteur en jaar. Aan het eind van de tekst wordt een literatuurlijst met gedetailleerde beschrijvingen (referenties) van alle in de tekst genoemde bronnen opgenomen.

APA stelt zeer hoge eisen aan de notatie en Word heeft daarom een wizard gemaakt die zowel het vermelden in de tekst als het achteraf samenstellen van de bronnenlijst sterk vereenvoudigt.

De eisen aan boeken zijn weer anders dan die aan internetartikelen en correcte weergave is van het grootste belang.

Voor wie meer wil weten omdat deze informatie te beknopt is, is op internet veel te vinden over hoe je met het APA-systeem werkt.

Voorbeeld

Wanneer je in Word naar het tabblad Verwijzingen gaat en je kiest voor 'Bronvermelding (of Citaat) invoegen' kun je daarna een nieuwe bron toevoegen. Je moet eerst een keus maken uit het soort bron. In het voorbeeld hieronder wordt het voor de Lesbief Verdienen & Uitgeven uitgewerkt.

The screenshot shows the 'Bron maken' dialog box in Microsoft Word. The 'Type bron' dropdown is set to 'Boek'. The 'Bibliografievelden voor APA Fifth Edition' section contains the following fields: 'Auteur' (LWEO), 'Titel' (Verdienen & Uitgeven), 'Jaar' (2012), 'Plaats' (Amsterdam), and 'Uitgever' (LWEO B.V.). The 'Auteur van organisatie' checkbox is checked. At the bottom, the 'Alle bibliografievelden weergeven' checkbox is unchecked, and the 'Labelnaam' field contains 'LWE12'. The 'Voorbeeld' field shows 'Adventure Works Uitgeverij'. The 'OK' and 'Annuleren' buttons are at the bottom right.

Wanneer je daarna op 'OK' klikt verschijnt de verwijzing automatisch in de tekst die je aan het typen bent. Bovendien bewaart Word de bron zodat je bij een volgend citaat uit dezelfde bron niet weer alles hoeft in te vullen en zodat je op het eind van je verslag eenvoudig een bronnenlijst kunt samenstellen die aan de regels voldoet.

Bronnenlijst – bronnenlijst

Uitleg

Wanneer je netjes in de tekst verwezen hebt naar de bronnen die je hebt gebruikt, moet je aan het einde van je verslag nog de bronnenlijst afdrukken. Wanneer je dit zonder assistentie van Word doet, is het een vreselijke klus. Heb je echter je bronnen telkens met de wizard verwerkt, dan is het een kleinigheid.

Je gaat naar het tabblad Verwijzingen, kiest voor Bibliografie en daarna voor 'Geciteerde werken invoegen'.

Mocht je later nog een bron willen toevoegen of verwijderen, vergeet dan niet de bronnenlijst te laten bijwerken. Doe dit door in de kop van de bronnenlijst te klikken en te kiezen voor Bijwerken.

Voorbeeld

De verkeersvergelijking van Fisher $M \times V = P \times T$ komt uit de lesbrief Verdienen & Uitgeven (LWEO, 2012). Hierin staat M voor de maatschappelijke geldhoeveelheid

Een belangrijk voordeel van het verlaten van de eurozone is de mogelijkheid van devaluatie van de nationale munt. De ervaring leert dat devaluatie effectiever is om de concurrentiepositie van een land te versterken dan loon- en prijsmatiging (Graafland, 2012).

Geciteerde werken

Graafland, J. (2012). De euro gewogen. Wetenschappelijk Instituut Christenunie.

LWEO. (2012). Verdienen & Uitgeven. Amsterdam: LWEO B.V. .